

Het verhaal van Heraclius

Zoals vermeld staat in Ṣaḥīḥ al-Bukhārī

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Abul-Yamān al-Ḥakam b. Nāfi‘ heeft ons verteld: Shu‘ayb heeft ons geïnformeerd op gezag van az-Zuhrī, die zei: ‘Ubaydullāh b. ‘Abdillāh b. ‘Utbah b. Mas‘ūd heeft ons geïnformeerd dat ‘Abdallāh b. ‘Abbās hem heeft geïnformeerd: Dat Abū Sufyān b. Ḥarb hem heeft geïnformeerd: Dat Heraclius¹ naar hem (een boodschapper) had gestuurd (met het verzoek om langs te komen) terwijl hij op weg was met een karavaan van Quraysh. Zij waren kooplieden die handel dreven in ash-Shām² op het moment dat de Boodschapper van Allah ﷺ een wapenstilstand had met Abū Sufyān en de ongelovigen van (de stam) Quraysh. Dus zij gingen naar hem toe in Īliyā’ (Jerusalem).³ Hij nodigde hen uit aan zijn hof terwijl hij was omringd door de Romeinse edelen. Vervolgens nodigde hij hen uit en riep een vertaler bij zich.

Daarna zei hij: ‘Wie van jullie is het meest verwant met deze man die beweert dat hij een profeet is?’

Abū Sufyān zei: ‘Ik ben het meest verwant met hem.’

Hij (Heraclius) zei: ‘Breng hem nader tot mij en laat zijn metgezellen dicht achter hem staan.’

Vervolgens zei hij (Heraclius) tegen zijn vertaler: ‘Zeg tegen hen: Ik ga deze man ondervragen, dus wanneer hij tegen mij liegt, logenstraf hem dan.’

Bij Allah! Als ik me niet zou schamen dat zij van mij een leugen zouden overleveren dan had ik zeker over hem (de Profeet ﷺ) gelogen.

Vervolgens was het eerste dat hij mij vroeg over hem dat hij zei: ‘Hoe is zijn afkomst onder jullie?’

Ik zei: ‘Hij bezit onder ons een (goede) afkomst.’

Hij (Heraclius) zei: ‘Heeft iemand anders onder jullie ooit hetzelfde beweerd vóór hem?’

Ik antwoordde: ‘Nee.’

Hij zei: ‘Was iemand onder zijn voorvaderen een koning?’

Ik zei: ‘Nee.’

Hij zei: ‘Volgen de edelen of de armen hem?’

Ik zei: ‘Het zijn de armen (die hem volgen).’

Hij zei: ‘Nemen zijn volgelingen toe of nemen zij af?’

Ik zei: ‘Zij nemen toe.’

Hij zei: ‘Is er iemand onder hen die uit onvrede over zijn geloof afvallig is geworden nadat hij de religie was binnentreden?’

Ik zei: ‘Nee.’

Hij zei: ‘Hebben jullie hem ooit beschuldigd van het vertellen van leugens voordat hij zei wat hij zei?’

---

¹ **Heraclius**: Keizer van het Oost-Romeinse of Byzantijnse Rijk van 610 tot 641.

² **Ash-Shām**: Gebied dat zich uitstrekt over Syrië, Palestina, Libanon en Jordanië.

³ **Īliyā’**: Arabisering van de Romeinse benaming voor de kolonie gebouwd op de ruïnes van Jerusalem: *Aelia Capitolina*.

Ik zei: 'Nee.'

Hij zei: 'Pleegt hij verraad?'

Ik zei: 'Nee. Wij zitten nu in een wapenstilstand met hem en wij weten niet wat hij gaat doen hierin (tijdens de wapenstilstand).'

Ik kon geen gelegenheid vinden om iets slechts over hem te zeggen behalve dit.

Hij zei: 'Hebben jullie hem bestreden?'

Ik zei: 'Ja.'

Hij zei: 'Hoe was jullie strijd met hem?'

Ik zei: 'De oorlogen tussen ons en hem waren afwisselend, soms won hij van ons en soms wonnen wij van hem.'

Hij zei: 'Wat beveelt hij jullie?'

Ik zei: 'Hij zegt: Aanbid Allah alleen en ken geen deelgenoten toe aan Hem en laat datgene wat jullie voorouders hebben gezegd. Hij beveelt ons het gebed, de armenbelasting, eerlijkheid, kuisheid en het onderhouden van de contacten.'

Hij zei tegen de vertaler: 'Zeg tegen hem: Ik vroeg jou over zijn afkomst, waarop jij antwoordde dat hij onder jullie een (goede) afkomst heeft. Zo ook de Boodschappers, zij hebben een goede afkomst binnen het volk waar ze naar toe gestuurd worden. Ik vroeg jou: Heeft iemand onder jullie dit gezegd? Daarop antwoordde jij van niet. Ik zei: Als iemand dit vóór hem had gezegd, dan had ik gezegd: Het is een man die het voorbeeld volgt van wat vóór hem werd gezegd. Ik vroeg jou of iemand onder zijn voorvaderen een koning was geweest. Jij antwoordde van niet. Ik zei: Als een van zijn voorvaderen koning was geweest, dan had ik gezegd dat het een man was die het koningschap van zijn voorouders opeiste. Ik vroeg jou of jullie hem ooit hebben beschuldigd van het vertellen van leugens voordat hij zei wat hij zei. Jij antwoordde van niet. Ik weet dat het niet zo kan zijn dat iemand geen leugens vertelt over de mensen en wel leugens vertelt over Allah. Ik vroeg jou of de rijke mensen hem volgden of de armen. Jij antwoordde dat de armen hem volgden. Zij (de armen) zijn de volgelingen van de Boodschappers. Ik vroeg jou of zijn volgelingen toenemen of afnemen. Jij antwoordde dat zij toenemen. Zo is het ook met de kwestie van het geloof, totdat het voltooid is. Ik vroeg jou of er iemand afvallig was geworden uit onvrede over zijn religie nadat hij het was binnengetrepen. Jij antwoordde van niet. Zo is het ook met het geloof wanneer zijn vreugde zich vermengd met de harten. Ik vroeg jou of hij verraad pleegt. Jij antwoordde van niet. Zo ook plegen de Boodschappers geen verraad. Ik vroeg jou wat hij jullie beveelt. Jij antwoordde dat hij jullie beveelt om Allah te aanbidden, geen deelgenoten aan Hem toe te kennen, jullie verbiedt om de afgoden te aanbidden en jullie het gebed, eerlijkheid en kuisheid beveelt. Indien datgene wat jij zegt waar is dan zal hij de plek van mijn voeten bezitten. Ik wist dat hij zou komen maar ik had niet gedacht dat hij onder jullie zou zijn. Als ik wist dat ik hem zou kunnen bereiken dan zou ik mijn best doen om hem ontmoeten. Als ik dan bij hem was dan zou ik zeker zijn voeten wassen.

Vervolgens vroeg hij om de brief van de Boodschapper van Allah ﷺ waarmee hij Dihyah⁴ naar de gouverneur van Buṣrā⁵ gestuurd had, die hem had doorgestuurd naar Heraclius om te lezen. Er stond in:

In de naam van Allah, de Barmhartigste, de Genadevolste

Van Mohammed, de dienaar van Allah en zijn Boodschapper. Aan Heraclius, de leider van de Romeinen. Vrede zij met degene die de leiding volgt.

Vervolgens: Ik nodig jou uit naar de Islam. Word moslim, dan zal je veilig zijn. Allah zal jouw beloning verdubbelen. Als je deze uitnodiging afwijst dan rust op jou de zonde van de (onderdanige) boeren. En:

O mensen van het boek! Kom tot een evenredig woord tussen ons en jullie (dit evenredige woord is): dat wij niets of niemand behalve Allah aanbidden en dat wij niets of niemand naast Hem plaatsen en dat wij elkaar niet als heren (goden) naast Allah plaatsen. Als zij zich dan afwenden, zeg dan: ‘Getuig dat wij ons (aan Allah) hebben overgegeven. [Sūrah Āl ‘Imrān (3): 64]

Abū Sufyān zei: Toen hij zei wat hij zei en klaar was met het lezen van de brief, nam bij hem het rumoer toe en werden de stemmen luider. Wij werden naar buiten gestuurd. Ik zei tegen mijn metgezellen toen wij naar buiten werden gestuurd: De kwestie van Ibn Abī Kabshah⁶ (de Profeet ﷺ) is zo prominent geworden dat de koning van Banī al-Aṣfar⁷ hem vreest. Vanaf dat moment was ik er zeker van dat hij zou overwinnen totdat Allah mij tot de Islam had toegelaten.

(Vervolgens zei Az-Zuhrī:) Ibn an-Nāṭūr was de gouverneur van Īliyā’ en Heraclius was het hoofd van de christenen in ash-Shām. Ibn an-Nāṭūr heeft overgeleverd dat Heraclius een keer toen hij Īliyā’ bezocht opstond met een slecht humeur. Enkele van zijn patriciërs zeiden tegen hem: ‘Wij keuren jouw toestand af.’ Ibn an-Nāṭūr zei: Heraclius was een waarzegger en een astroloog, dus hij zei tegen hen toen zij hem vroegen (over zijn toestand): ‘Ik zag vannacht toen ik naar de sterren keek dat de koning van (degenen die) de besnijdenis (verrichten) had gezegevierd. Wie in deze tijd verricht de besnijdenis?’ Zij zeiden: ‘Alleen de Joden verrichten de besnijdenis. Je hoeft je geen zorgen te maken over hen. Schrijf naar de steden van jouw rijk zodat zij de joden die zich daar bevinden zullen doden.’ Terwijl zij aan het discussiëren waren werd er een man binnengebracht die gestuurd was door de koning van Ghassān⁸ (de gouverneur van Buṣrā) die vertelde over het bericht van de Boodschapper van Allah ﷺ. Toen Heraclius navraag deed over hem zei hij: ‘Ga kijken of hij besneden is of niet.’ Dus zij keken naar hem en vertelden hem dat

⁴ **Dihyah:** Volledige naam: Dihyah b. Khalīfah al-Kalbī: Eén van de metgezellen van de Profeet ﷺ.

⁵ **Buṣrā:** Een historische stad in het zuiden van het tegenwoordige Syrië. De gouverneur van Buṣrā was op dat moment Al-Ḥārith b. Abī Shamir al-Ghassāni.

⁶ Abī Kabshah was niet de vader van de Profeet Mohammed ﷺ maar het was een bespotting van Abū Sufyān uit vijandigheid jegens de Profeet ﷺ.

⁷ **Banī al-Aṣfar:** Letterlijk ‘de gelen’ en de bedoeling is hier de Romeinen.

⁸ **Ghassān:** Een groep geromaniseerde christenen uit Zuid-Arabië die was geëmigreerd naar de Levant.

hij besneden was. Hij vroeg hem over de Arabieren, waarop hij zei: ‘Zij besnijden.’ Heraclius zei: ‘Dit is het rijk van deze (Arabische) gemeenschap dat heeft gezegevierd.’

Vervolgens schreef Heraclius naar een vriend van hem in Rome die een gelijke was van hem wat betreft kennis. Heraclius ging naar Ḥimṣ en bleef daar tot hij een brief ontving van zijn vriend, die het eens was met zijn mening over de verschijning van de Profeet ﷺ en dat hij een profeet is. Vervolgens gaf Heraclius toestemming aan de Romeinse edelen om zijn paleis te Ḥimṣ binnen te treden. Daarna beval hij om alle deuren te sluiten. Vervolgens stelde hij zichzelf op de hoogte door te zeggen: ‘O gemeenschap der Romeinen! Willen jullie succes, rechte leiding en dat jullie rijk zal blijven voortbestaan, zweer dan trouw aan deze profeet.’ Daaropvolgend vluchtten de edelen als wilde ezels richting de deuren maar vonden de deuren gesloten. Toen Heraclius hun afkeer zag en de hoop op het geloof had opgegeven zei hij: ‘Breng hen terug naar mij.’ Hij zei: ‘Wat ik zojuist had gezegd was om jullie standvastigheid wat betreft jullie religie te testen. Ik heb gezien (van jullie wat ik wilde).’ Zij knielden voor hem en waren tevreden met hem. Dat was het einde van het geval van Heraclius. Overgeleverd door Ṣāliḥ b. Kaysān, Yūnus en Ma‘mar van az-Zuhrī.⁹

---

⁹ Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, ‘Het boek over het begin van de openbaring’, hoofdstuk 1, ḥadīth nr. 7 (Vertaling: Abū Junayd ‘Īsā bin Antonius al-Ūrūbī).